Lotta Nymann-Lindegren

7.10.2024

E-46/2024 EU:n valmistautuminen laajentumiseen

Eduskunnan Suurelle Valiokunnalle

Elinkeinoelämän keskusliitto, EK kiittää mahdollisuudesta lausua ja tulla kuulluksi EU:n valmistautumista laajentumiseen käsittelevästä E-kirjeestä E46/2024.

EK:n strategisena tavoitteena on vahvistaa Suomen ja EU:n kykyä edistää arvojaan ja tavoitteitaan kiristyvässä globaalissa kilpailussa. EU:n kilpailukyvyn parantaminen ilmastokestävästi, tuottavuutta lisäämällä, sääntelyä keventämällä ja edistämällä kauppaa ja investointeja on tulevan EU-komission tärkein tehtävä. Vahva talous ja toimivat sisämarkkinat ovat myös edellytys sille, että EU on kriisinkestävä ja turvallinen. Näistä lähtökohdista EK suhtautuu EU:n laajentumiseen myönteisesti, ja pitää e-kirjeen yleisiä linjauksia kannatettavina.

Laajentumisen geostrateginen merkitys on vallitsevassa maailmantilanteessa aiempaa korostuneempi. EK yhtyy valtioneuvoston näkemykseen siitä, että hakijamaiden omiin ansioihin ja jäsenyyskriteerien täyttämiseen perustuva laajentuminen vahvistaa unionin omaa turvallisuutta, globaalia asemaa ja taloudellista hyvinvointia sekä edistää demokratiaa ja oikeusvaltiokehitystä.

On hyvä, että valtioneuvosto huomioi laajentumisen tarkoittavan myös nykyistä suurempia sisämarkkinoita ja uusia kasvumahdollisuuksia suomalaisyrityksille. Kaupan, palveluiden ja investointien ohella merkittäviä mahdollisuuksia liittyy myös työvoiman saatavuuteen ja osaajien liikkuvuuden edistämiseen.

Oikeusvaltioperiaatteen seuranta ja ns. Kööpenhaminan kriteerien toteutuminen on nostettu laajentumisneuvotteluissa keskeiseen asemaan. EK pitää oikeusvaltioperiaatteen noudattamisen vahvistamista erittäin tärkeänä, ja korostaa, että sen toteutuminen on edellytys myös yritysten halulle investoida ja tehdä kauppaa hakijamaiden kanssa. EK suhtautuu myönteisesti myös EU-tason mekanismien kehittämiseen,

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
PL 30 · Eteläranta 10, 00131 Helsinki · Puhelin 09 42020
etunimi.sukunimi@ek.fi · www.ek.fi · Y-tunnus 1902799-1 · Kotipaikka Helsinki

joilla oikeusvaltioperiaatteen toteutumista ja ehdollisuutta voidaan edelleen vahvistaa koko unionin alueella.

Osana jäsenyysprosessia hakijamaiden on mahdollista asteittain liittyä joihinkin erikseen määriteltyihin yhteistyömuotoihin, tai ohjelmiin. Asianmukaisesti ja selkeisiin kriteereihin perustuen toteutettuna asteittainen eteneminen - esimerkiksi lähentyminen EU:n sisämarkkinoihin -voi olla sekä merkityksellinen kannustin hakijamaille että edistää EU:n arvoja ja tavoitteita. Valtioneuvoston tavoin EK pitää kuitenkin tärkeänä, että hakijamaiden oikeudet ja velvollisuudet pysyvät tasapainossa, ja että tavoitteena säilyy unionin täysjäsenyys.

Suomen on tärkeä valmistautua ja vaikuttaa ennakoivasti laajentumisen mukanaan tuomiin muutoksiin EU:n toiminnassa, päätöksenteossa ja rahoituksessa. Valtioneuvoston tavoin EK katsoo, että EU:n on kyettävä säilyttämään asemansa luotettavana neuvottelukumppanina. Unionin on otettava sisäisen uudistumisen tarpeet vakavasti, ja huolehdittava siitä, että sen päätöksenteko- ja toimintakyky säilyvät jäsenmäärän kasvusta huolimatta. Yksi merkittävä keino tähän on määräenemmistöpäätösten lisääminen. Tähän olisi syytä tarttua esimerkiksi EU:n pakotepolitiikassa.

EU:n laajentuminen tulee olemaan yksi huomioitava osatekijä seuraavaa EU:n rahoituskehystä (MFF) valmisteltaessa. On todennäköistä, että Euroopan unionin nykyinen rahoituskehys on uudessa poliittisessa ja taloudellisessa tilanteessa liian niukka keskeisten EU:n politiikkaprioriteettien toteuttamiseksi, ja siksi sen hallittu kasvattaminen voi osoittautua välttämättömäksi. Mahdollisten lisäpanostusten tulee kuitenkin kohdistua etupäässä sellaisiin politiikan aloihin, jotka aidosti luovat talouskasvua Euroopassa.

EU-rahoituksen muodostumiseen ja varojenjakokriteerien osalta on tärkeä huomioida Euroopan unionin ulkoraja-alueiden merkitys koko Euroopan turvallisuudelle. Tulevien rahoitustarpeiden turvaamisen osalta on keskeistä, että EU kykenee pitämään kiinni vahvasta tuestaan Ukrainalle ja sen EU-jäsenyydelle, ja edistämään puolustussektoriin ja puhtaan siirtymän investointeja sekä TKI-rahoituksen korkeaa tasoa kilpailulliselta pohjalta.

Elinkeinoelämä on sitoutunut vahvasti Ukrainan tuen jatkamiseen ml. jälleenrakentaminen. Suomen on tärkeä olla aloitteellinen toimija EU:n jälleenrakennusinstrumentteja koskevassa työssä, jotta varmistetaan sekä tuen jatkuminen että jälleenrakennuksen toteutuminen EU-jäsenyyttä edistävällä tavalla.

Kunnioittavasti

Lotta Nymann-Lindegren 26.2.2024

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Lotta Nymann-Lindegren
Johtaja